

Навчальна дисципліна
“ Центральний банк
і грошово-кредитна політика ”

Тема 1. Правовий статус і функції НБУ

Лектор -
к.е.н., доцент кафедри фінансів
Кльоба Л.Г.

- **Правовий статус НБУ**
- Правовий статус, принципи організації і діяльності Національного банку України визначені Конституцією України та Законом України "Про Національний банк України".

- Національний банк України
- зберігає резервні фонди грошових знаків, дорогоцінні метали та золотовалютні запаси,
- накопичує золотовалютні резерви і здійснює операції з ними та банківськими металами.
- Національний банк України
- встановлює порядок визначення облікової ставки та інших процентних ставок за своїми операціями, дає дозвіл на створення комерційних банків шляхом їх реєстрації та видає ліцензії на виконання банківських операцій,
- встановлює банкам та іншим фінансово-кредитним установам нормативи обов'язкового резервування коштів.

- Національний банк України є юридичною особою, має відокремлене майно, що є об'єктом права державної власності та перебуває у його повному господарському віданні і статутний капітал у розмірі 10 млн. грн., який є державною власністю і служить для забезпечення зобов'язань Національного банку України.

- **Основна функція НБУ**
- Згідно зі статтею 99 Конституції України, прийнятою в 1996 році, основною функцією центрального банку держави - Національного банку України - є забезпечення стабільності грошової одиниці - гривні.
- На виконання своєї основної функції Національний банк сприяє дотриманню стабільності банківської системи, а також, у межах своїх повноважень, - цінової стабільності.

- Національний банк виконує такі функції:
 1. відповідно до розроблених Радою Національного банку України Основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;
 2. монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує її обіг;
 3. виступає кредитором останньої інстанції для банків і організує систему рефінансування;
 4. встановлює для банків правила проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна;
 5. організовує створення та методологічно забезпечує систему грошово-кредитної і банківської статистичної інформації та статистики платіжного балансу;

Національний банк виконує такі функції:

6. визначає систему, порядок і форми платежів, у тому числі між банками;
7. визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює, координує та контролює створення електронних платіжних засобів, платіжних систем, автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації;
8. здійснює банківське регулювання та нагляд;
9. веде Державний реєстр банків, здійснює ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законами випадках;
10. веде офіційний реєстр ідентифікаційних номерів емітентів платіжних карток внутрішньодержавних платіжних систем;

Національний банк виконує такі функції:

11. здійснює сертифікацію аудиторів, які проводитимуть аудиторську перевірку банків, тимчасових адміністраторів та ліквідаторів банку;
12. складає платіжний баланс, здійснює його аналіз та прогнозування;
13. представляє інтереси України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків;
14. здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій;

Національний університет “Львівська політехніка”

- Національний банк виконує такі функції:
 15. забезпечує накопичення та зберігання золотовалютних резервів та здійснення операцій з ними та банківськими металами;
 16. аналізує стан грошово-кредитних, фінансових, цінових та валютних відносин;
 17. організує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей;
 18. реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі Національного банку;

- Національний банк виконує такі функції:
 18. реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі Національного банку;
 19. бере участь у підготовці кадрів для банківської системи України;
 20. визначає особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи Національного банку;
 21. здійснює інші функції у фінансово-кредитній сфері в межах своєї компетенції, визначеної законом.